

260. Van Dale, de letter B (8, slot)

1. De ministers spraken bras dessus, bras dessous (zeer vertrouwelijk) met elkaar. Brasilethout is onecht brazielhout. De brasserie vond in de brasserie plaats, alwaar de brassband speelde. Baziëlkruid is basilicum (VD ook: brasilicum). Over de term 'brave crillon', apostrof aan een strijdmakker, bestaan nogal wat misverstanden. Het braziliaantje glinsterde in de braziliaan. Brechcokes zijn gegoten gietcokes. De breeches zijn een rijbroek. Toen een breakdown dreigde, voegde zijn partner hem break a leg (toitoitoi) toe. Het breaking news was dat de multinational break-even draaide. Het is een wijdverbreid feit, dat een breedstraler het licht wijd verspreidt. Een breekal is een soort brekebeen. Meisjes die de breeveertien opgaan...

2. De pers breidelen is die figuurlijk intomen. Een breischei is een breihout, daar kun je de brijpot mee omroeren. Het breitschwanz is de behaarde huid van te vroeg ter wereld gekomen, onvoldragen lammeren van het persianer of vetstaartschaap. Huisvredebreuk is de huisvrede breken. De breloque is een hangsieraad. De Bremer haven is goed bevaarbaar. Ze schoten met bren en sten. Dicteebrenger dezes treft geen blaam: het dictee heeft een antiroestbehandeling ondergaan. Op de breugelkermis gaat het er breugeliaans aan toe. Brevi manu (of: brevitatis causa): je bent ontslagen. De brezjnevdocrine is door Breznev ingevoerd. Een briard is een Franse herdershond. De BRICS-landen, dat zijn de BRIC-landen plus Zuid-Afrika.

3. In een bric-à-bracwinkel verkopen ze bric-à-brac. De paulinische brieven, je moet ze gelezen hebben. Dat duurde brief as woman's love. Het nieuwe kabinet: product van een vrouw, die haar briefje vergeten is? In een epistolaire roman wordt heel wat afgeschreven. Een briefschrijver doet aan briefschrijven, brieven schrijven. De briet mila (meervoud: briet milot of brietot mila) is de besnijdenis van een joodse jongen. Een brigittines zit in de brigittenorde. Een brigantijn was vaak een zeeroversschip. Hoe maak je van een letterbrij woorden? Optimisten gaan de brijberg op. De brijige pap was zo zout als brijn. Een brijomslag is een cataplasma. Het bord viel in brijzels, werd verbrijzeld. De spuiing in de sluis verliep goed. De bremersteen vindt men bij Trier en de Weser. Een bratsch is een 3-snarige (driesnarige) viool.

4. Van de Surinaamse kreeg ik een innige brasa. De briljante Spanjekenner – een onderzoeker met brillen, hij brilleerde erin – droop van de brillantine. Zijn medeonderzoeker blonk uit in brillen par son absence. Een brilstand is een nul-nulstand (0-0-stand). Het brinkmanship is een bedreiging voor de vrede. Kun je met een brique briquet een briket doen ontvlammen? Briouat kun je eten; er is waarschijnlijk briochedeeg bij de bereiding – nee joh, geen paard! – gebruikt. Damien Hirst is de exponent van het britart. Het broadsheet staat tegenover tabloid. Het britanniazilver is een legering. Het brocacentrum is het spraakcentrum. Onderschat die mannenbroeders niet, met name de franciscaanse broeders en de broeders des gemenen levens.

5. De broederschap als vereniging van beroepsgenoten is de confrérie. Broedermoord is fratricide. Hoe groot is de brinellhardheid? Als Knap dood is, krijg jij zijn broek. Op schepen kun je de broek van Bertha (windzeil, koelzeil) spannen. Was dat nou broekzak-vestzak? Een douchekop (ik douch) is een broes. Een brogue is een gaatjesschoen, niet voor de regen dus. Was hij een brok ongeluk of één brok enthousiasme? De broker was broke (Jaarboek 2007). Ken jij de eigenschappen van het brønstedzuur? De bronsterkte wordt uitgedrukt in curie of rutherford. Brooche (broge), wat een mazzel! Er was mueslibrood, tarwe-rogge- en vijfgranenbrood.

6. De banketbakker verzorgt het banketbakken. Hij vulde zijn trommeltje in de broodtiel. Broodjenuchter vertelde hij het broodje aap (broodjeaapverhaal). Het broomthymolblauw is indicator bij zuur-basentitraties. Met Thespis' brozen wordt de toneelspeelkunst bedoeld.

7. Een brougham is een gesloten rijtuig voor twee personen. De brouilly is een bekende beaujolais uit de gelijknamige plaats. De brownbeweging (brownse beweging) is genoemd naar Robert Brown. Broyeren is zeep tot vlokken walsen. Brr, wat is het guur! De maltakoorts en abortus Bang vallen onder de brucellose (brucellosis). Brucine is een giftig alkaloïde uit de braaknoot, methoxyderivaat van strychnine. De brug van Varol vindt men in de geneeskunde, die van Wheatstone in de elektrotechniek. Het brugadasyndroom (Jaarboek 2007) is een erfelijke hartritmestoornis. De tuatera is de brughagedis. Je kan praten als Brugman, ik ga niet overstag. Brugvrees is gefyrofobie. Venetië is de bruid der zee. Rodium komt veel minder vaak voor dan blik bij een bruiloft. Een trouwdicht (huwelijksdicht) is een epithalamium.

8. Die slee van een auto, dat kan Bruin niet trekken. Bruinhemden droegen het SA-uniform. Bruingebrand is zonverbrand (basané). Bruinsteen is een soort van pyrolusiet. De godin Brunhilde, een van de Walkuren, was een van de hoofdfiguren uit het Nibelungenlied. Bruschetta is geroosterd brood. Brut is zeer droge champagne (antoniem: sec, demi-sec, doux). Bij een loterij moet je bruta Fortuna hebben. Men beschimpte hem met bruta fulmina. Een bruyant optreden is lawaaiig. Bryologie is moskunde, van bruyèrehout maak je pijpen.

9. De BSD is de Bahamaanse dollar, BSE is boviene spongiforme encefalopathie, het bsn (Jaarboek 2008) is het burgerservicenummer in Nederland (vroeger: sofinummer, sociaal-fiscaal nummer, gebruikt door de Belastingdienst), in internetadressen staat bt voor Bhutan en BTN is de genormeerde valuta-aanduiding voor ngultrum. De bubblin' is het dansen op raggamuffin. Wil je een buddyholly- of een harrypotterbril? De buddleja is de vlinderstruik. Zoek de büchnertrechter eens op, terwijl ik op tv naar de buckels kijk. Pardon, de Budep, een wet? Die duffe hoenders zijn buff en lijken nergens naar. Een buffobas is een bas-buffo.

10. Een bugel is een trompetachtig instrument. Bühne heeft twee meervouden, je schrijft: bühnenfieber en dan heb je een goed bühnegevoel. Buidelen is kangoeroeën. Een gastriloo (ventriloquist) is een buikspreker. Een buikwind is een veest. Welke buizen kennen we zoal: die van Torricelli (barometer), die van Eustachius (bij het oor: eustachiaanse buis, eustachiusbuis, oortrompet), de fallopische buis of baarmoedertrompet en verder om nog maar een paar zijstraten te noemen: een caoutchouc buis, een pvc-buis en een drainagebuis.

11. Dat is materiaal van buiten-Europese origine. De buitengrens is de grens tussen een EU-land en een niet-EU-land. Hij is buitengekomen, was hij buitengekeken, de clochard? Dit zogenaamde Bijbelverhaal is buiten-Schriftuurlijk. Disculpatie is buitenvervolgstelling. Hebben ze de bloemetjes buitengezet? Hij rookt voornamelijk bukshag. Het terrein werd platgebulldozerd. Een bullebak is een bullenbijter. Ze zagen eruit als bulletje en bonenstaak. De bull's eye zit op een dartbord (dartboard). Was het een bulterriër of een pitbullterriër?

12. De bully verliep als bullshit. Moet een buma ook Buma/Stemra-rechten betalen? Leefde de nazibeweging nu echt in nazi-Duitsland? Bulbair wil zeggen: betrekking hebbend op het verlengde merg. Een bulbifer gewas is knoldragend. De bunraku werd opgeluisterd door een bunny, die haar hand eerder aan een bunsenbrander verwondde. Het wervings- en selectiebureau was dichtbij (dicht bij het station). Een bureau-ministre is een grote schrijftafel zonder opbouw. Wat in Nederland het college van B en W is, is in België het college van burgemeester en schepenen. De Burgerkoning leefde van 1773-1850. De corona civita (eikenkrans) kreeg je niet zomaar. Het burgerlijk recht staat beschreven in het Burgerlijk Wetboek (BW). Burgermoed is zivilcourage. Ik vond je optreden burlesk. Hoezo, burowwater?

Rein Leentfaar